

Projekt uchwały z dnia 16 grudnia 2025 r.

zgłoszony przez Wójta Gminy Zwierzyn,
przygotowany przez sekretarza Gminy,
Opinia Radcy Prawnego

.....

**UCHWAŁA NR XXI/.../2025
RADY GMINY ZWIERZYN**

z dnia 29 grudnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii na terenie Gminy Zwierzyn na lata 2026 - 2029.**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) ; art.10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) , ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1670) Rada Gminy Zwierzyn uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Zwierzyn na lata 2026- 2029 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zwierzyn.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2026 roku i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Zwierzyn oraz na stronie internetowej Urzędu.

Załącznik do uchwały nr XXI/.../2025
Rady Gminy Zwierzyn
z dnia 29 grudnia 2025 r.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026- 2029**

Z W I E R Z Y N

I. Wyjaśnienie podstawowych pojęć

„Uzależnienia - medyczne zaburzenie zdrowia, stan psychologicznej albo psychicznej i fizycznej zależności od jakiegoś psychoaktywnego środka chemicznego, przejawiający się okresowym lub stałym przymusem przyjmowania tej substancji w celu uzyskania efektów jej działania lub uniknięcia przykrych objawów jej braku (abstynencyjne objawy).

Motywy skłaniającym do rozpoczęcia przyjmowania środków uzależniających jest ich działanie: rozluźniające (uspokajające, nasenne, przeciw lękowe, przeciwbólowe), stymulujące (aktywizujące, dopingujące, poprawiające samopoczucie, podwyższające intensywność przeżywania, zmniejszające łaknienie), halucynogenne (zmieniające intensywność spostrzegania i myślenia lub zniekształcające je, zmieniające stan świadomości). Rozwój uzależnienia jest zależny od wielu czynników, m.in. od specyficznych właściwości substancji uzależniającej, fizjologicznych właściwości organizmu (warunkujących szybkość powstawania uzależnienia), cech osobowości sprzyjających działaniu substancji uzależniającej (bierność, niesamodzielność) i czynników środowiskowych ułatwiających kontakt z takimi substancjami (słabość więzi rodzinnych, brak perspektyw życiowych, presja grup subkulturowych, pochopne zastosowanie leku).

Leczenie jest długotrwałe i trudne, wymaga wytrwałości ze strony uzależnionych i leczących. Liczne programy leczniczo-rehabilitacyjne są dostosowane do typu i fazy rozwoju uzależnienia, zwykle obejmują okresy: detoksykacji (eliminowanie objawów odtrucia i abstynencyjnych), reorientacji (budowanie motywacji do leczenia), rehabilitacji (uczenie się nowych wzorców życia bez środków uzależniających).

Alkohol jest jednym z najczęściej przyjmowanych środków uzależniających na świecie. W Polsce głównym środkiem uzależniającym jest alkohol etylowy (alkoholizm). Liczbę osób wymagających leczenia i rehabilitacji szacuje się w Polsce na ok. 30 tysięcy.”¹⁾

Choroba alkoholowa - to przewlekła, nieuleczalna choroba wywołana uzależnieniem od alkoholu, przebiegająca z nawrotami. Jej konsekwencje zdrowotne dotyczą nie tylko samego chorego, ale również i jego najbliższych, co wyraźnie ją różni od innych chorób przewlekłych.

Objawy choroby alkoholowej ²⁾ :

- subiektywne poczucie przymusu sięgania po alkohol
- koncentrowanie całego swojego życia wokół picia

¹⁾ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/uzaleznienia;3992023.html>, [dostęp: 30.08.2021].

²⁾ <https://detoksalkoholowy.pl/alkoholizm-charakterystyka-i-objawy-choroby-alkoholowej/>, [dostęp: 30.08.2021].

- nawroty picia po próbach podejmowania abstynencji
- ograniczenie zachowań oraz reakcji związanych ze spożywaniem alkoholu
- zmiana tolerancji na napoje alkoholowe
- objawy abstynencyjne
- poczucie niemożności rozstania się z alkoholem na zawsze
- pragnienie picia kontrolowanego oraz nadzieja na zapanowanie nad alkoholizmem.

Nadużywanie alkoholu prowadzi do wielu negatywnych skutków zdrowotnych oraz społecznych.

Skutkiem zdrowotnym może być nieprawidłowe funkcjonowanie wątroby, np. rozwój stłuszczenia wątroby, czy też marskość, a uszkodzenie organu jest nieodwracalne, (można je spowolnić lub zatrzymać, podejmując odpowiednie leczenie). Częste upijanie się ma wpływ również na układ krążenia oraz system nerwowy, gdyż może prowadzić do: uszkodzeń komórek nerwowych, udaru mózgu, otępienia, zaburzeń w pracy mięśnia sercowego, choroby wieńcowej, zawału serca, nadciśnienia tętniczego krwi. Wzrasta również ryzyko wystąpienia zaburzeń hormonalnych, chorób immunologicznych oraz nowotworów (w szczególności przełyku, krtani, gardła, języka oraz jelita grubego) .

Skutki alkoholizmu można także zaobserwować w wielu innych sferach, zwłaszcza rodzinnej, zawodowej oraz społecznej. Alkohol często staje się również przyczyną przemocy psychicznej lub fizycznej, może doprowadzić do rozpadu małżeństwa, utraty przyjaciół, itp. Osoba uzależniona w oczach pracodawcy przestaje być odpowiedzialnym pracownikiem, co może doprowadzić do utraty pracy. Ponadto skutkiem spożywania alkoholu mogą być też konflikty z prawem. Pod wpływem alkoholu pijący często wdają się w bójki, biorą udział w napaściach ulicznych, a nawet zdarza im się siadać za kierownicę samochodu, niekiedy ze śmiertelnym skutkiem³⁾.

II. Wstęp

Alkohol jest jedną z najpopularniejszych substancji psychoaktywnych, a jego nadużywanie może prowadzić do wystąpienia wielu negatywnych skutków. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol jest jednym z największych czynników ryzyka dla zdrowia populacji, większe ryzyko stanowi tylko palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ze spożywaniem alkoholu związek ma ponad 60 rodzajów chorób i urazów.⁴⁾

³⁾ <https://detoksalkoholowy.pl/skutki-i-wplyw-picia-alkoholu-na-organizm/>, [dostęp: 30.08.2021].

⁴⁾ Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom <https://kcpc.gov.pl/wp-content/uploads/2025/03/Raport-ESPAD-2024-POLSKA.pdf>

Z nadużywaniem alkoholu powiązane są m.in. problemy przemocy w rodzinie, ubóstwo i wykluczenie społeczne.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej należy do zadań własnych gminy. Podstawę prawną stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Zwierzyn na lata 2026 - 2029r., określa cele i zadania w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu. Jest częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn na lata 2023-2030 i uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia. Program ten jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań profilaktycznych oraz naprawczych, zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu wśród mieszkańców Gminy Zwierzyn.

Sposoby realizacji zadań ujętych w programie dostosowane są do potrzeb i możliwości ich realizacji w gminie, w oparciu o posiadane zasoby.

III. Diagnoza problemów alkoholowych

1. Informacje z Diagnozy Zagrożeń Społecznych na terenie Gminy Zwierzyn przeprowadzonej w roku 2023.

(diagnoza dostępna na stronie internetowej Gminy- Zwierzyn.pl w zakładce Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

Problem uzależnień od alkoholu wśród dorosłych mieszkańców.

Z przeprowadzonego badania wynika, że większość dorosłych mieszkańców biorących udział w ankiecie spożywa alkohol, choć częstotliwość spożycia jest zróżnicowana. Najwięcej respondentów (45,28%) zadeklarowało, że piją alkohol kilka razy w roku, podczas gdy 16,98% osób nie spożywa alkoholu w ogóle. Spośród osób pijących alkohol, większość (54,55%) wybiera piwo lub cydr. Mieszkańcy najczęściej spożywają alkohol w swoim domu (65,15%) oraz podczas imprez rodzinnych (51,52%) lub u znajomych podczas zorganizowanych spotkań (45,45%). Z kolei, jeśli chodzi o spożywanie alkoholu w samotności, większość respondentów (49,24%) zadeklarowała, że nigdy tego nie robi, natomiast 40,15% robi to rzadko. Ponadto, większość badanych (83,33%) nigdy nie wykonuje obowiązków pod wpływem alkoholu. Analiza opinii mieszkańców na temat skali spożycia alkoholu w ich miejscowości wskazuje na pewne niepewności. Większość respondentów (44,65%) trudno ocenić zmiany w spożyciu alkoholu na przestrzeni ostatnich lat. Jednakże, 26,42% osób uważa, że spożycie alkoholu w ich miejscowości jest stałe, a 20,13% uważa, że wzrasta. Tylko 8,81% respondentów uważa, że spożycie alkoholu maleje.

Problem uzależnień od alkoholu wśród uczniów.

Z przeprowadzonego badania wynika, że większość uczniów (84,62%) nigdy nie próbowała napojów alkoholowych. Niemniej jednak istnieje grupa osób (15,38%), która miała doświadczenie z alkoholem. Co istotne, niektórzy uczniowie sięgają po alkohol w stosunkowo młodym wieku, głównie między 11, a 14 rokiem życia. Większość uczniów, którzy sięgają po alkohol, robi to w domu lub u znajomych podczas nieorganizowanych spotkań. Zaskakujące jest, że uczniowie, którzy piją alkohol, wybierają różne rodzaje alkoholi, włączając w to piwo, wino, nalewki, a nawet mocne alkohole. Co więcej, większość z nich (66,67%) spożywa alkohol w swoim domu, co może wskazywać na łatwy dostęp do alkoholu dla osób nieletnich. Jednakże, pozytywnym aspektem jest to, że większość uczniów (66,67%) nie pije alkoholu w samotności. Niemniej jednak, nadal jest obawa dotycząca dostępności alkoholu dla osób nieletnich, z ponad połową uczniów nie będących pewnymi, czy jest ona łatwa czy trudna. Chociaż większość uczniów nie próbowała alkoholu, istnieje grupa osób, która już ma doświadczenie z alkoholem w stosunkowo młodym wieku. W związku z tym istotne jest zwiększenie edukacji na temat szkodliwości alkoholu oraz podjęcie działań mających na celu ograniczenie dostępu do alkoholu dla osób nieletnich, aby zmniejszyć ryzyko spożycia alkoholu w młodym wieku.

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców.

Z przeprowadzonego badania wynika, że większość mieszkańców nie sięga po substancje psychoaktywne, ponad 89% respondentów deklaruje, że nie zażywają tego typu środków. Dla tych, którzy to robią, głównym powodem jest ciekawość (68,75%), a także przyjemność i relaksacja (56,25%). Presja grupy również ma wpływ, przyznaje to 37,5% badanych. W kontekście konkretnych substancji psychoaktywnych, marihuana lub haszysz są najczęściej stosowanymi środkami, wybierane przez 56,25% osób, podczas gdy amfetamina została wybrana przez 31,25% respondentów. Interesującym jest, że większość osób, które zażywają substancje psychoaktywne, nie robi tego w samotności. Jeśli chodzi o dostępność substancji psychoaktywnych w gminie, większość respondentów (76,1%) nie jest pewna, czy są trudno/lato dostępne, podczas gdy 15,72% uważa, że są one łatwo dostępne. Tylko niewielki odsetek badanych (8,18%) uważa, że dostępność jest trudna. Jednak istotne jest to, że większość mieszkańców zdaje sobie sprawę z szkodliwości substancji psychoaktywnych dla zdrowia, z 77,36% osób deklarujących, że są one zdecydowanie szkodliwe. To może wskazywać na silną świadomość społeczną na temat zagrożeń związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych.

Problem uzależnień od nikotyny wśród uczniów.

Większość uczniów (80,77%) nigdy nie próbowała papierosów, co stanowi pozytywny wynik, sugerujący, że duża część badanych nie rozpoczęła jeszcze

tego szkodliwego nawyku. Niemniej jednak, istnieje mniejsza grupa uczniów (17,31%), która próbowała papierosy przynajmniej raz w życiu. Jeśli chodzi o wiek pierwszego palenia papierosów, znaczna część uczniów, którzy próbowali papierosy, zaczęła to robić między 11, a 14 rokiem życia, co wskazuje na wczesny kontakt z tym szkodliwym nawykiem. Ważne jest także zauważenie, że większość uczniów (88,46%) zdaje sobie sprawę z istnienia e papierosów. Wśród badanych, ponad 40% stwierdziło, że osoby w ich wieku palą e-papierosy, co może sugerować, że e papierosy są powszechnie dostępne w tej grupie wiekowej. Niemniej jednak, większość uczniów (93,48%) nie używa e papierosów, co stanowi pozytywny znak, biorąc pod uwagę ich potencjalne zagrożenia dla zdrowia.

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród uczniów.

Z przeprowadzonego badania wynika, że wszyscy uczniowie (100%) zadeklarowali, że nigdy nie próbowali zażywać narkotyków ani dopalaczy, co jest pozytywnym wynikiem, sugerującym, że żadna z badanych osób nie miała doświadczeń z tego typu substancjami. Jeśli chodzi o dostępność substancji psychoaktywnych dla osób nieletnich w gminie, większość uczniów (67,31%) nie była pewna, czy łatwo/trudno jest zdobyć takie substancje, co może świadczyć o braku bezpośredniej wiedzy na ten temat. Tylko niewielka grupa uczniów (5,77%) uznała, że jest łatwo dostęp do tych substancji. Co do świadomości uczniów dotyczącej szkodliwości substancji psychoaktywnych, zdecydowana większość (92,31%) była przekonana, że takie substancje są szkodliwe dla zdrowia, a dodatkowe 5,77% było zdania, że są raczej szkodliwe. Tylko niewielki odsetek uczniów (1,92%) uważał, że substancje te nie są szkodliwe, co może wynikać z braku pełnej świadomości na temat ich skutków.

Problem przemocy wśród dorosłych mieszkańców.

Większość ankietowanych mieszkańców nie zna osób, które doświadczyły przemocy domowej, z wynikiem wynoszącym 57,86%. Jeśli chodzi o doświadczenia z przemocą, większość respondentów (88,05%) zadeklarowała, że nigdy nie stosowano wobec nich żadnych form przemocy. Wśród tych, którzy doświadczyli przemocy, przemoc psychiczną najczęściej wskazywano jako formę przemocy, zarówno w przypadku doświadczających, jak i stosujących przemoc. Jeśli chodzi o relacje przemocowe, mąż/żona został wskazany jako osoba stosująca przemoc wobec respondentów przez 27,27% badanych, a ojciec/opiekun przez 20,45%. Natomiast stosowanie przemocy wobec innych osób, takich jak dzieci czy znajomi/przyjaciele, również zostało zgłoszone przez pewną część respondentów. W kontekście stosowania kar fizycznych wobec dzieci, większość ankietowanych (62,89%) zadeklarowała, że nie stosuje takich kar. Jednakże, 23,9% respondentów przyznało, że stosuje kary fizyczne wobec dzieci.

Problem przemocy wśród uczniów.

Z przeprowadzonego badania wynika, że większość uczniów (86,54%) nie doświadczyła przemocy w swoim życiu, co jest pozytywnym wynikiem, ale niestety, 13,46% uczniów zaznaczyło, że takie sytuacje zdarzyły się im w przeszłości. W przypadku uczniów doświadczających przemocy, najczęściej osobami stosującymi przemoc byli ich koledzy ze szkoły (71,43%), a także matka/opiekunka (14,29%). Wśród uczniów, którzy doświadczyli przemocy, najczęściej występowały fizyczne zachowania agresywne, takie jak bicie, kopanie, duszenie (71,43%). Ponad połowa z nich również doświadczyła werbalnej przemocy, takiej jak grożenie, zastraszanie, przezywanie, upokarzanie (57,14%). Również warto zauważyć, że większość uczniów (82,69%) nie stosowała przemocy wobec innych osób. Dla tych uczniów, którzy stosowali przemoc, najczęstsze były fizyczne formy agresji, takie jak bicie, kopanie, szarpanie (66,67%). Jeśli chodzi o świadomość przemocy w ich szkole, ponad 40% uczniów odpowiedziało „nie wiem”. To może oznaczać, że nie są świadomi wszelkich przypadków przemocy, które mają miejsce w ich szkole. W przypadku problemów z przemocą, większość uczniów zwróciłaby się o pomoc do rodziców/opiekunów (84,62%). Niemniej jednak, zauważalna liczba uczniów również rozważałaby pomoc ze strony nauczycieli (44,23%) oraz pedagoga szkolnego, psychologa, terapeuty lub innego specjalisty (38,46%).

Problem uzależnień behawioralnych wśród dorosłych mieszkańców.

Mieszkańcy mają różne pojęcie o uzależnieniach behawioralnych, gdzie ponad połowa (57,23%) nie ma konkretnej wiedzy na ten temat. Jednakże, zauważalny jest duży odsetek osób (42,77%), które zdają sobie sprawę z istnienia uzależnień behawioralnych. Jeśli chodzi o korzystanie z urządzeń elektronicznych, większość respondentów (78,62%) korzysta z nich codziennie, co wskazuje na powszechne używanie nowych mediów w codziennym życiu. Ponadto, głównym powodem korzystania z nowych mediów jest udział w social mediach, takich jak Facebook, Twitter, Instagram czy Tik Tok, co wskazuje na znaczącą rolę mediów społecznościowych w życiu mieszkańców. Niezwykle istotne jest także zauważenie, że blisko połowa badanych (46,62%) uznaje się za uzależnionych od telefonu komórkowego, przy czym 40,54% respondentów uważa, że mogliby żyć bez niego. Tym samym wyniki te sugerują, że uzależnienie od urządzeń elektronicznych, szczególnie telefonów komórkowych, jest problemem, z którym zmagają się znaczna część społeczeństwa.

Problem uzależnień behawioralnych wśród uczniów.

Ponad połowa uczniów (88,46%) nie wie, czym są uzależnienia behawioralne, co wskazuje na ograniczoną świadomość tego zagadnienia wśród badanych uczniów. Jeśli chodzi o korzystanie z urządzeń elektronicznych, większość uczniów (67,31%) używa ich codziennie, co wskazuje na powszechne wykorzystanie nowych mediów w codziennym życiu. Ponad połowa badanych

(48,08%) poświęca na korzystanie z mediów od 1 do 3 godzin dziennie. Głównymi powodami korzystania z nowych mediów są kontakt ze znajomymi (75%), słuchanie muzyki (69,23%) oraz oglądanie filmów, seriali, programów i kanałów na platformach takich jak YouTube (65,38%). Zaskakującym jest, że tylko 26,92% uczniów posiada blokadę rodzicielską na swoich urządzeniach, co może oznaczać ograniczoną kontrolę rodzicielską nad treściami, do których mają dostęp. Ponad połowa uczniów (50%) uznaje się za uzależnionych od telefonu komórkowego w stopniu uniemożliwiającym normalne funkcjonowanie bez niego, co jest istotnym znakiem, że dla wielu z nich urządzenia elektroniczne stanowią ważną część ich życia codziennego.

Problemy społeczne według sprzedawców alkoholu.

Z przeprowadzonych ankiet wynika, że większość sprzedawców (50%) uznaje spożycie alkoholu w ich gminie za stałe, podczas gdy 41,67% respondentów uważa, że ilość spożywanego alkoholu wzrasta, a 8,33% uznaje, że maleje. Co więcej, 75% ankietowanych stwierdziło, że alkohol w ich sklepach nigdy nie jest sprzedawany osobom nieletnim, w przeciwieństwie do 25%, którzy twierdzą, że jest to czynione rzadko. Zdecydowana większość sprzedawców (91,67%) nigdy nie sprzedawała alkoholu osobie niepełnoletniej, jednak 8,33% przyznało, że zdarzyło się im to za każdym razem lub raz na jakiś czas. Co do wyrażania opinii na temat jazdy po wypiciu alkoholu, 75% respondentów uważało, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, podczas gdy 25% twierdziło, że nigdy. Z kolei 66,67% sprzedawców nigdy nie podało alkoholu osobie nietrzeźwej, jednak 16,67% uczestników przyznało, że zdarzyło się to raz lub kilka razy, a 8,33% sprzedawców podało alkohol osobie nietrzeźwej za każdym razem lub wiele razy. W przypadku zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu, 50% respondentów stwierdziło, że zdarza się to rzadko, 41,67% nigdy nie musiało wzywać policji, a 8,33% przyznało, że czasami takie sytuacje zdarzają się w ich punktach sprzedaży. Co istotne, wszyscy ankietowani (100%) zapewnili, że nigdy nie sprzedali papierosów osobie niepełnoletniej. Powyższe wyniki wskazują na stosunkowo skuteczne przestrzeganie przepisów dotyczących sprzedaży alkoholu i papierosów nieletnim przez ankietowanych sprzedawców.

2. Raport ze szkolenia oraz zakupu kontrolowanego w punktach sprzedaży alkoholu na terenie Gminy Zwierzyn.

W akcji „Tajemniczy Klient” wzięło udział 9 sprzedawców – 8 kobiet oraz 1 mężczyzna. Najlicniejszą pod względem wieku grupę sprzedawców stanowiły osoby pomiędzy 25. a 40. rokiem życia. Chęć sprzedaży alkoholu osobie wyglądającej na niepełnoletnią wyraziło 7 sprzedawców (77,8%). Eksplorując obszar związany z weryfikacją dokumentu potwierdzającego pełnoletniość 33,3% sprzedawców poprosiło o okazanie dokumentu (3 osoby). Ważne podkreślenia jest, iż ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi daje sprzedawcom narzędzia skutecznej kontroli prób zakupu alkoholu przez

niepełnoletnich tj.: art. 15 ust. 2 stwierdza: „w przypadku wątpliwości, co do pełnoletniości nabywcy sprzedający lub podający napoje alkoholowe uprawniony jest do żądania okazania dokumentu stwierdzającego wiek nabywcy.”

Tajemniczy Klient chcąc kupić alkohol najczęściej prosił o piwo (8 przypadków, tj. 88,9%). W jednym przypadku (11,1%) było to natomiast wino. W tym miejscu warto wspomnieć, iż każdy z poniższych napojów zawiera ten sam składnik – alkohol etylowy. W powszechnej opinii piwo często traktowane jest jako mniej szkodliwy rodzaj alkoholu niż np. wódka czy wino. Stwierdzenie to nie znajduje potwierdzenia w rzeczywistości, co jest udokumentowane załączoną ilustracją oraz towarzyszącym jej komentarzem.

Piwo, wino i wódka zawierają ten sam alkohol etylowy, tylko w różnych stężeniach. Myśląc, że pijąc kufel piwa, popełniamy „mniejsze zło” niż pijąc kieliszek wódki, jesteśmy w błędzie (różne napoje zawierają tą samą substancję chemiczną C₂H₅OH) – opracowanie na podstawie: kcpu.gov.pl.

W badaniu dotyczącym reakcji na próbę zakupu alkoholu przez osobę o młodym wyglądzie, w żadnym punkcie nikt nie zwrócił uwagi na młody wygląd osoby próbującej dokonać zakupu.

W badaniu dotyczącym widoczności różnych rodzajów plaketek informacyjnych w sklepach stwierdzono, że w każdym punkcie znajdowała się informacja o: zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18. roku życia, szkodliwości alkoholu, zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, zakazie sprzedaży alkoholu na kredyt lub pod zastaw.

IV. Odbiorcy programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Zwierzyn, w szczególności do:

- ·osób i rodzin z problemem alkoholowym
- ·osób współzależnych i DDA
- ·osób i rodzin zagrożonych problemem alkoholowym
- ·osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu problemu alkoholowego
- ·przedstawicieli instytucji i służb pracujących w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz organizacji zajmujących się tym problemem
- ·społeczności lokalnej.

V. Lokalny system wsparcia

Gmina prowadzi wiele inicjatyw na rzecz wspierania mieszkańców. W ich realizacji uczestniczą przedszkola, szkoły, organizacje pozarządowe oraz

instytucje i placówki działające w obszarze pomocy społecznej, kultury, sportu i rekreacji. Realizacja wielopłaszczyznowego i spójnego systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych zarówno problemem alkoholowym, jak i narkomanii czy przemocy, odbywa się poprzez:

- 1) funkcjonowanie Gminnego Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego w lokalu przy ul. Szerokiej nr 3 w Zwierzynie, w którym prowadzone będzie m.in.: dyżur wstępnego motywowania do podjęcia leczenia odwykowego, zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych, w tym sprawców przemocy oraz dyżur specjalisty w zakresie narkomanii, grupa wsparcia dla ofiar przemocy;
- 2) działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja pełni funkcje doradczo-konsultacyjne przy realizacji gminnego programu oraz podejmuje czynności zobowiązujące osoby uzależnione, będące często sprawcami przemocy, do poddania się leczeniu odwykowemu, a także przeprowadza kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- 3) funkcjonowanie Telefonu Zaufania, udzielającego porad i konsultacji w sytuacjach kryzysowych;
- 4) finansowanie 3 świetlic środowiskowych. Świetlice Podwórkowe są placówkami obejmującymi opieką dzieci z różnych rodzin, które wymagają wsparcia, zapewniamy dzieciom pomoc w nauce, organizację czasu wolnego i rozwój zainteresowań;
- 5) finansowanie prowadzenie działań edukacyjnych, opiekuńczych i wychowawczych służących wzmocnieniu kompetencji rodziców, w rodzinach zagrożonych przemocą, przez szkoły, placówki i instytucje oraz organizacje pozarządowe;
- 6) wspieranie działania pedagogów i psychologów w placówkach oświatowych;
- 7) wspieranie i finansowanie przedsięwzięcia, w których uczestniczą szkoły, placówki oświatowe i kulturalne, skierowanych na umacnianie rodziny, promocję wartości rodzinnych, wspieranie i umacnianie więzi rodzinnych, poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne, rekreacyjne i sportowe oraz wspólną zabawę dzieci i rodziców;
- 8) organizacja wypoczynku zimowego oraz letniego dla dzieci i młodzieży szkolnej;
- 9) współpraca z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy domowej.

VI. Cele, zadania i realizatorzy programu

Głównym celem Programu jest zapobieganie i ograniczenie występowania przyczyn oraz skutków nadużywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Zwierzyn.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

Sposoby realizacji:

- 1) finansowanie programów terapeutycznych i interwencyjno-edukacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu oraz sprawców przemocy domowej, w związku z nadużywaniem alkoholu, realizowanych w Poradni Leczenia Uzależnień przez placówki oraz organizacje pozarządowe, zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- 2) finansowanie funkcjonowania Gminnego Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego (GPKI) oraz utrzymania budynku;
- 3) objęcie szkoleniami i zajęciami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki osób zatrudnionych w GPKI, pedagogów szkolnych, nauczycieli, pedagogów, wychowawców w świetlicach środowiskowych oraz przedstawicieli innych placówek i instytucji realizujących program;
- 4) finansowanie sporządzania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, wydawanych przez biegłych sądowych;
- 5) szerokie informowanie mieszkańców gminy o możliwościach skorzystania z pomocy terapeutycznej i prawnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych poprzez rozpowszechnianie informacji w lokalnych mediach.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Sposoby realizacji:

- 1) realizowanie zadań związanych z zobowiązaniem do podjęcia leczenia odwykowego;
- 2) Zapewnienie dyżurów w GPKI dla osób z problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie oraz ich rodzin:
 - ·dyżuru wstępnego motywowania do leczenia odwykowego (specjalisty-terapeuty uzależnień- psycholog),
 - ·pomocy prawnej (w Urzędzie Gminy Zwierzyn),
 - ·dyżur Sekretarza Komisji (w Urzędzie Gminy Zwierzyn);
- 3) prowadzenie działań na rzecz wspierania rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Sposoby realizacji:

- 1) finansowanie różnych form zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, działalności profilaktycznej, wychowawczej i edukacyjnej, w tym programów profilaktycznych, zajęć edukacyjno – rozwojowych oraz specjalistycznych form pomocy psychologicznej;
- 2) finansowanie działalności świetlic podwórkowych na terenie Gminy Zwierzyn;
- 3) finansowanie zajęć socjoterapeutycznych odbywających się w świetlicach podwórkowych;
- 4) finansowanie dożywiania dzieci w świetlicach podwórkowych;
- 5) różnorodna tematyka warsztatów dla dzieci i młodzieży dotycząca uzależnień, dofinansowywanie różnych form artystycznych, propagujących zdrowy i trzeźwy styl życia (m.in. profilaktyczne spektakle teatralne);
- 6) szkolenie dla nauczycieli, rodziców, opiekunów o tematyce uzależnień- przebieg procesu i mechanizm uzależnienia;
- 7) finansowanie działań sportowych promujących zdrowy styl życia, łączących psychoprofilaktykę z aktywnością sportowo-turystyczno-rekreacyjną;
- 8) organizacja oraz dofinansowywanie lokalnych imprez, akcji oraz działań profilaktycznych, w związku z udziałem w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych, m.in. „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Postaw na rodzinę”, „Dni Rodziny”;
- 9) doposażenie biura, w których realizowany jest GPPiRPA oraz finansowanie niezbędnych remontów;
- 11) doposażenie placówek realizujących GPPiRPA w pomoce dydaktyczne, urządzenia i sprzęt, niezbędny do realizacji programu;
- 12) współpraca z lokalnymi mediami w celu propagowania działań na rzecz profilaktyki uzależnień oraz informowania o instytucjach i placówkach świadczących pomoc rodzinie;
- 13) finansowanie zakupów plakatów, broszur, filmów oraz innych materiałów edukacyjnych o tematyce profilaktycznej;
- 14) finansowanie diagnozy problemów uzależnień.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Sposoby realizacji:

- 1) finansowanie zadań wynikających z programu, realizowanych przez instytucje, stowarzyszenia i osoby fizyczne wyłonione w drodze konkursów ogłaszanych przez Wójta Gminy Zwierzyn;
- 2) udzielanie wsparcia materialnego i edukacyjnego dla inicjatyw podejmowanych przez podmioty zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień;
- 3) dofinansowanie programów dla osób uzależnionych od alkoholu, realizowanych przez stowarzyszenia;
- 4) dofinansowywanie działań w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zapobiegania przypadkom naruszeń prawa i porządku publicznego, będących wynikiem spożywania alkoholu;

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Sposoby realizacji:

- 1) kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, sprawdzające przestrzeganie przepisów ustawy;
- 2) szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych (forma stacjonarna);
- 3) szkolenie dla Komisji z zakresu wydawania zezwoleń i kontroli punktów sprzedaży alkoholu;
- 4) podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy, dotyczących zasad reklamy i promocji napojów alkoholowych, prowadzonej na terenie gminy oraz zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym i nieletnim;
- 5) występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów, określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

6. Wspieranie reintegracji społecznej i działań na rzecz powrotu osób uzależnionych od alkoholu, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem, do społeczności.

Sposoby realizacji:

- 1) podtrzymanie motywacji do podjęcia leczenia odwykowego oraz eliminacja problemów socjalno-bytowych, utrudniających życie codzienne i mających

źródło w uzależnieniu od alkoholu, narkotyków lub uzależnieniu behawioralnym;

- 2) tworzenie warunków do godnego, zdrowego i higienicznego życia w abstynencji, poprzez zatrudnienie socjalne w ramach działań interwencyjno-motywacyjnych, dla osób objętych programem profilaktyczno-socjalnym;
- 3) wsparcie uczestników CIS cyklicznymi zajęciami z psychologiem-terapeuta uzależnień.

VII. Realizatorzy Gminnego Programu

Zadania wynikające z programu będą realizowane przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Gminy Zwierzyn, we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Zwierzynie oraz szkołami, organizacjami pozarządowymi, placówkami i służbami, realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Na poziomie lokalnym pomoc dla osób i rodzin dysfunkcyjnych z powodu nadużywania alkoholu, prowadzona jest w specjalistycznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, tj. w świetlicach podwórkowych, w Gminnym Punkcie Konsultacyjno- Informacyjnym.

W szkołach i innych placówkach w ramach systemu oświaty prowadzona jest profilaktyka uniwersalna, wdrażane są także programy wczesnej interwencji dla rodziców. Przy prowadzeniu działań profilaktycznych oraz interwencyjnych, szkoły współpracują z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.

Policja, Prokuratura oraz Sąd realizują zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach swoich kompetencji.

Instytucje kultury i organizacje pozarządowe realizują programy dotyczące profilaktyki uzależnień, adresowane głównie do dzieci i młodzieży.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU ORAZ SPRAWOZDAWCZOŚĆ.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 – 2029 w Gminie Zwierzyn realizowany jest w ramach budżetu Gminy Zwierzyn. Środki stanowią dochody z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (100% dochodów).

Koszt planu wydatków zgodnie z programem zadaniowym stanowi kwotę **21.500** złotych w tym:

- przeciwdziałanie alkoholizmowi **20.000 zł.**
- przeciwdziałanie narkomanii **1.500 zł.**

W związku z tym, iż trudno przewidzieć ostateczną kwotę dochodów, ewentualna "nadwyżka" zostanie wykorzystana zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Rekomendacjami Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2026 - 2029 i wprowadzona do Programu i budżetu planu wydatków w trakcie roku.

IX. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zwierzynie monitoruje realizację programu i składa roczne sprawozdanie merytoryczno - finansowe z wykonania zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii Wójtowi Gminy Zwierzyn oraz Radzie Gminy Zwierzyn.

X. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W ZWIERZYNIE

1. Zadania wynikające z Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 koordynuje powołana w tym celu przez Wójta Gminy Zwierzyn Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zwierzynie. Rozliczenie finansowe prowadzi Urząd Gminy Zwierzyn w ramach budżetu Gminy Zwierzyn.

2. Ustala się wynagrodzenie w formie ryczałtu dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zwierzynie:

- przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zwierzynie, za każde posiedzenie - 350,00zł. brutto,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zwierzynie, za każde posiedzenie – 140,00zł. brutto.

Powyższe wynagrodzenie jest stałe, niezależnie od ilości realizowanych spraw-programów na jednym posiedzeniu.